

Asia: VN/12531/2021

LAUSUNTOPYYNTÖ VAMMAISPALVELULAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUKSESTA

Lausunnonantajan tausta

1. Vastaaajan taustaorganisaatio

Kunta

Yleistä hallituksen esitysluonnoksesta

2. Ovatko esitysluonnoksen pykälät selkeitä?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Sisältää tulkinnanvaraisuutta ja epätarkkuutta

3. Tukevatko pykälien perustelut hyvin lain soveltajaa?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Sisältää tulkinnanvaraisuutta ja epätarkkuutta liikaa. Samaa asiaa eri näkökulmasta on sivuttu myös esityksen sivulla 124.

4. Vahvistaako esitys vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

5. Lisääkö esitys vammaisten henkilöiden osallisuutta yhteiskunnassa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

6. Parantaako esitys vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada yksilöllisen tarpeensa mukaisia palveluita vamman tai sairauden laadusta riippumatta?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lain tasolla kyllä, käytännössä resurssiongelmat palveluiden saatavuudessa (sekä ensisijaisten että toissijaisten) voivat vaikeuttaa yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista tarkoitetulla tavalla.

7. Mitä haluaisit ehdottomasti säilyttää esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

Ikärajaus

2.

7 § mukainen valmennus

3.

13 § tuettu päätöksenteko

8. Mitä haluaisit ehdottomasti poistaa tai muuttaa esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

7 § mukainen valmennus pitäisi olla tarkemmin/ selkeämmin määriteltynä suhteessa muihin palveluihin sekä sen osalta kuka sitä voi toteuttaa.

2.

14 § 4.mom on liian epäselvä/avoin. Momentissa "on järjestettävä". Perusteluosa on liian epäselvä/avoin sen osalta mitä on yksilöllinen apu ja tuki.

3.

Henkilökohtaisen avun voimavaraedellytyksen muuttuminen, palvelun laajeneminen koskemaan entistä suurempaa asiakasryhmää voi olla ongelmallista. Esityksen mukaan vammaisella henkilöllä ei tarvitse enää olla voimavaroja tai kykyä itse määritellä avun toteuttamistapaa.

9. Ottaako esitys riittävästi huomioon vammaisten lasten tarpeet?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Huomioitava myös ensisijainen lainsäädäntö, vammaisten lasten oikeus ensisijaisiin palveluihin.

10. Voidaanko esityksen mukaisilla palveluilla vastata kattavasti hengityshalvauspotilaiden palvelutarpeisiin?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Soveltamisala

11. Onko lain soveltamisala tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Haasteena säilyy edelleen ensisijaisten palveluiden resurssointi, toimivuus ja soveltuvuus sekä em. haaste yhdistettynä vammaisuuden uuteen määritelmään.

Palvelut

12. Ottavatko valmennusta, henkilökohtaista apua ja erityistä tukea koskevat säännökset kokonaisuutena arvioiden riittävästi huomioon eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

13. Onko valmennusta koskevien pykälien (7-8 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

14. Esityksessä ns. kuntouttavan varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalvelulain mukaisena valmennuksena edellyttää palvelun maksuttomuudesta säätämistä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa ja kuntien menettämän asiakasmaksutulon korvaamista kunnille vuosittain osana tähän esitykseen käytettävissä olevaa valtionosuutta.

Onko varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalveluna tarkoituksenmukaista?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Varhaiskasvatusoikeus jokaisella ja ensisijainen laki varhaiskasvatuslaki. Haasteeksi voi muodostua varhaiskasvatuksen ja vammaispalveluiden järjestäminen eri organisaatioissa. Maksuton varhaiskasvatus vähentää kunnan maksutuloja.

15. Onko henkilökohtaista apua koskevien pykälien (9-11 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

16. Onko erityistä tukea koskevien pykälien (12-13 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

17. Onko erityisestä osallisuuden tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 1 kohta)?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

18. Onko tuetusta päätöksenteosta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 2 kohta)?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

19. Onko vaativasta moniammatillisesta tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 3 kohta)?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

20. Onko asumisen tuen pykäläkokonaisuus (14-17 §) tarpeenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Mitä tarkoittaa 16§ ja 17§ kohtuullinen tuki. Akuutit kotiuttamistilanteet ja vamman pitkäaikaisuus ovat ristiriidassa (esityksen sivu 220).

21. Onko säännös vammaisten lapsen asumisesta kodin ulkopuolella tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Asumisyksiköiden puute/ sijainti haasteena

22. Onko lyhytaikaista huolenpitoa koskeva pykälä (18 §) sisällöltään tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

23. Onko päivätoiminnasta (19 §) tarkoituksenmukaista säätää vammaispalvelulaissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

24. Onko tarkoituksenmukaista, että työtoiminnasta ja työllistymistä tukevasta toiminnasta ei säädetä vammaispalveluissa, jos niistä säädetään sosiaalihuolto- tai muussa laissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

25. Onko liikkumisen tuen toteuttamistapoja tarpeellista monipuolistaa 22 §:ssä ehdotetulla tavalla?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

26. Mikä on näkemyksenne liikkumisen tuen määrää (23 §) ja laajuutta (24 §) koskevista säännöksistä?

Ei kantaa

27. Onko taloudellista tukea koskeva pykälä (25 §) tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

28. Vammaispalvelulaki käsitellään eduskunnassa syksyllä 2022. Tavoitteena on lain voimaantulo 1.1.2023. Siirtymäsäännöksillä on tarkoitus antaa hyvinvointialueille aikaa lain toimeenpanoon. Alkuvaiheessa päätösten muuttaminen uuden lain mukaisiksi vaatii paljon taloudellisia- ja henkilöstövoimavaroja. Tämän vuoksi uudet erityistä osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tulevat voimaan vasta 1.1.2025.

Helpottavatko voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (33 ja 34 §) lain toimeenpanoa?

Eivät riittävästi

Perustele tarvittaessa kantasi

Asiakasryhmänä vammaiset eivät tule olemaan pieni erityisryhmä. lakimuutos tulee todennäköisesti aiheuttamaan pysyvää lisäresurssoinnin tarvetta.

Kehitysvammalaki

29. Vastaavatko kehitysvammalain (muutettuna) voimaan jäävät itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista koskevat säännökset riittävästi väliaikaiseen sääntelyn tarpeeseen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

30. Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

31. Onko ehdotus vammaisen lapsen kodin ulkopuolisesta asumisesta perittävästä maksusta mielestäsi onnistunut?

Kyllä

Mikäli vastasit Ei, miten säätäisit maksun perusteista?

-

Esityksen vaikutukset

32. Antavatko esityksen arvioidut ihmisvaikutukset (vammaiset lapset ja aikuiset, iäkkäät henkilöt) oikean kuvan uudistuksen vaikutuksista?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Kyseessä ei tule olemaan "pieni erityisryhmä", vrt. soveltamisalan laajennukset ja palveluiden muutokset.

33. Onko arvio esityksen kustannus- ja henkilövaikutuksista mielestänne realistinen?

-

Perustele tarvittaessa kantasi

34. Muut vapaamuotoiset huomiot esityksestä.

Esityksessä ristiriitaisuuksia. Laki tarkoitettu vain pienelle erityisryhmälle, käytännössä näyttää siltä, että kohderyhmä laajenee ja tulkinnanvaraisuus lisääntyy palveluiden ja vammaisuuden uudesta määrittelystä johtuen. Täten myös kustannukset lisääntyvät.

Laissa ei ole minkäänlaisia mitoituksia, muista uudemmissa laeista poiketen. Esimerkkinä erityisen tuen tarpeessa olevat, jos lähtökohtaisesti kaikki lapset ja nuoret vammaiset olisivat määritelmällisesti erityisen tuen tarpeessa. Vrt. myös 15§ mukainen lapsen asuminen kodin ulkopuolella. Ainostaan asukkaiden määrää on määriteltä. Em. esimerkkiryhmien lisäksi erityisen tuen tarpeessa on myös aikuisia.

Alajärvi Arto

Kemin kaupunki/ vammaispalvelut - Perusturvalautakunta 29.3.2022 § 34